

Teknoloji İle İnfaz

Serdar Kaya

serdarkaya.com

derinsular.com

serdarkhan.blogspot.com

Giriş.....	2
Elektrikli Sandalye.....	3
William Kemmler'in İnfazı.....	3
Seyyar Cellat Edwin F. Davis.....	5
Gaz Odası.....	6
Allen Foster'ın İnfazı.....	7
İğne.....	10
Sandalye ve Gaz Konusunda Son Durum.....	11
İnsan.....	12
Sonsöz.....	12
Bibliyografi.....	13
Tavsiye Eser.....	13

Bu kitapçığın ve benzeri çalışmaların en güncel versiyonlarına
aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

derinsular.com

[2007 yılında yazıldı]

Son güncelleme: Nisan 2020

© 2020 Serdar Kaya. Bazı hakları saklıdır: Creative Commons BY-NC-ND.

Giriş

Bir canlının hayatına son verilmesi elbette hoş bir şey değil. Söz konusu canlı insan dahi olsa hoş değil. Ancak öldürme eyleminin gerçekleşme şeklinin bu nahoş durumu hepten aşırı bir uca taşıyabileceği de bir gerçek.

Eskiden bu işler daha basit ve düzgün şekillerde halledilirmiş. Hemen her memleketin iyi insanları, hırsız uğursuzu ilmekleyip sallandırır, yahut yüksek bir yerden aşağıya atmış. Konunun içinden çıkılmaz hale gelmesi 1890 ve sonrası dönemde olmuş.

Sebebi teknoloji... Keşifler buluşlar arttıkça, insanlar bunları infazlarda da kullanmak istemişler. Böylesinin daha ileri ve daha medeni olacağını düşünmüşler. Halbuki ileri başka, medeni başka... Ama pek kimse bunu fark etmemiş.

Tabii biz bugün anlamakta zorlanıyoruz... Ama elektrikle yapılabilen şeylere ilk kez şahit olan insanlar adeta büyülenmişler! Neticede gözle görülmez elle tutulmaz acayip bir şey!.. Sokakları evleri aydınlatıyor, dikiş dikmeye, hatta yemek pişirmeye yardımcı oluyor! Haliyle hem sevmişler, hem korkmuşlar!..

İşte o günlerde, ABD'de yaşayan bir mucit doktor, elektrik için gayet enteresan bir kullanım alanı keşfetmiş. Aslında keşfetmiş demek yanlış. Tam olarak öyle olmamış. Mucit doktor, 1881 yılında bir gece vakti sarhoşun birinin sokak kenarındaki bir jeneratöre dokunarak anında öldüğüne şahit olmuş. Doktorun kafasında bu şekilde ampuller yanivermiş! Mucit doktor kendi kendine demiş ki, "Elektrik ile adam da öldürülebilir!" Sonra da içinden aynen şunları düşünmüş:

"Belki savaşta elektrikle adam öldürecek silah yaparlar. Ama bana bir faydası olmaz. O işin ihalesi bana kalmaz. Ama eyalet valisine desem ki, 'İdam edeceğiniz adamları bana verin, ben elektrikle daha acısız öldürürüm,' o zaman şansım olur. Derim ki, 'Bu elektrik çok kuvvetlidir! Önünde hiçbir şey duramaz! Adamın bedenine zerk edildiği gibi anında iflahını keser, adam acısız sancısız, daha ne olduğunu bile anlamadan kendini bir anda İsa'nın huzurunda buluverir!'"

Gecenin bir vakti aklına birden böylesine dahiyane bir fikir düşen bir adam heyecanlanmaz da ne yapar? Haliyle doktor da epeyce heyecanlanmış. Zira eyalet valisini ikna etmesi durumunda bu işten elde edeceği gelire ahir ömrünü ne denli büyük bir ihtişam içerisinde geçirebileceğinin farkındaymış. O gece gözüne uyku girmemiş. Evinin içinde dört dönüp eyalet valisini nasıl ikna edebileceğini düşünmüş. Sabaha kadar kendi kendine konuşup durmuş. Gözden kaçırdığı bir şey olup olmadığından emin olmaya çalışmış:

"Eğer 'Böyle daha masraflı olmayacak mı?' diyecek olurlarsa, derim ki, 'Neredeyse 1900'lü yıllara gelmişiz, hala ipe mi adam öldüreceğiz!?' Derim ki, 'Bu en acısız, en sancısız, en insani yöntemdir! Azıcık ilerici olun! Azıcık medeni olun!'"

Elektrikli Sandalye

Elektrikle adam öldürme fikrinin ortaya çıkışı bu şekildedir. Başlangıçtaki düşünce, öldürülecek kişiyi zemine vidalanmış bir sandalyeye sıkıca bağlayıp vücuduna yüksek voltaj taşıyan kabloları değdirmektir. Ama sonra sandalyenin bizatihi kendisini elektrikli kılma fikri ortaya atılır. Neticede sandalye fikri daha insani bulunur ve daha yaygın kabul görür.

Elektrik ile ölüm de, elektrikli sandalye de, elbette acısız, sancısız ya da insani değildir. Hatta yıllarca infazlar esnasında türlü aksaklıklar yaşanır, türlü yanlışlar yapılır. Yarıısı doğru yarıısı uydurma pek çok korkunç hadise yıllarca halk arasında dilden dile anlatılır durur... Ama yine de çoğu insan elektrikli sandalyenin ipe göre daha insani bir yöntem olduğuna bir şekilde inanır.

Biz, bu çalışmada elbette söylentileri değil, tarihi belgeleri esas alacağız. Amacımız sansasyon değil, gerçeklere ışık tutmak olacak!

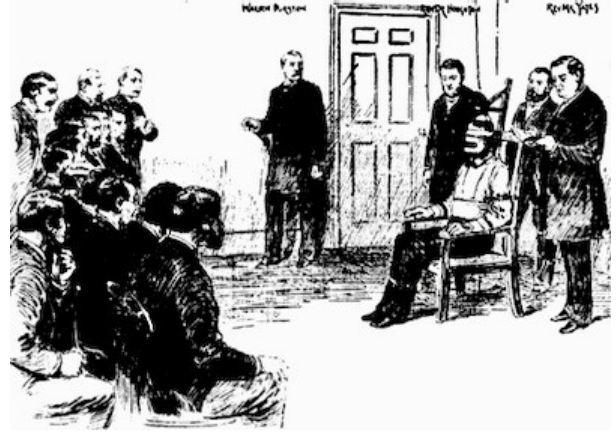
William Kemmler'in İnfazı

ABD'de elektrikli sandalye ile infazı kanunlaştıran ilk eyalet New York olur. İlk infaz 1890 yılında gerçekleştirilir. Sandalyeye oturarak tarihe adını yazdıran kişi, karısını balta ile öldürmüş olan [William Kemmler](#) adlı 30 yaşındaki gariban bir seyyar satıcıdır.

Elektrikli sandalyede infaz edilen ilk insan olmak elbette mühim. Darağacının birinde asıldıktan sonra unutulup gitmek gibi olmadığı muhakkak. Ama ilk olmak her ne kadar kişiye itibar kazandırıyor olsa da, Kemmler konusunun bazı rahatsız edici detayları da var. Zira Kemmler'in infazı, planlanandan biraz farklı bir şekilde gerçekleşti.

İnfaz, tuzlu çözeltili ile nemlendirilen iki elektrot ile yapılacak şekilde tasarlanmıştı. Kemmler'in kafasına, iç kısmında ıslak bir sünger olan metalden bir başlık geçirilecek ve bir de belkemiğine elektrod takılacaktı. İnfaz görevlileri, metal başlık ile elektrod arasında yol alacak olan elektrik akımının işi sorunsuzca bitireceğini umuyorlardı.

Hemen sağdaki otantik çizimden de görülebileceği gibi, infaz öncesinde ortama meraklı ve heyecanlı bir hava hakimdi. Tarihi bir ana şahit olmak üzere olan küçük bir grup insan, bu yeni teknolojinin işleyiş şeklini ilk elden gözlemlene imkanı elde ettikleri için hem kendilerini şanslı hissediyor, hem de ister istemez sabırsızlık duyuyordu.

İnfaz vakti geldiğinde, Kemmler kollarından ve bacaklarından sandalyeye sıkıca bağlandı. Diğer odada bulunan jeneratörün lambalarının yandığını gören cellat, şarjın 1000 volta ulaştığını anladı, ve düğmeye basarak elektriği jeneratörden sandalyeye gönderdi! Elektrik akımı 17 saniye boyunca Kemmler'in bedenine aktı durdu. Korkunç bir şiddetle sarsılan Kemmler'in rengi **parlak bir kırmızıya** döndü.

Kemmler'in yeni rengi, odada bulunanlar arasında en çok [Dr. Albert Southwick](#)'in hoşuna gitti. O gün itibariyle 64 yaşında olan mucit doktor, aradan geçen onca yıldan sonra buluşunu ilk kez bir insan üzerinde deniyordu. Parlak kırmızı renk, o an odada bulunan diğerleri için de elbette teknoloji demektir. Ama yaşlı gözlerle Kemmler'e bakan ve çalışmalarının boşa gitmediğini düşünen Dr. Southwick her şeyi daha derinden yaşıyordu.

Bu duygu yüklü anlar çok uzun sürmedi. Kısa bir süre sonra, durumun hiç de görüldüğü gibi olmadığı anlaşıldı. Zira Kemmler ölmemişti! 1000 volta bana mısın demeyen bu yiğit adamın kırırdadığına ve mırıldandığına şahit olan izleyicilerin yürekleri bir anda ağızlarına geldi! Ancak Kemmler'in derdi kendine yettiğinden, elbette izleyicilere verdiği rahatsızlığı düşünebilecek durumda değildi. Zira korkunç acılar içinde yanıyordu ve ağzından köpükler geliyordu.

Kemmler'in acısını dindirmek isteyen yetkililer, derhal devreyi yeniden açtılar ve bu sefer 1000 yerine 2000 voltluk bir hamleyle işi kesin çözüme bağlamaya karar verdiler. Ancak daha önce infazın başarıyla gerçekleştiği düşüncesiyle jeneratör kapatılmış olduğundan, akımın tekrar yükselmesi ve 2000 volta ulaşması zaman aldı ve Kemmler bu süreyi acı içinde inleyerek geçirdi.

Jeneratör 2000 volt seviyesine ulaştığında, infaz yeniden başladı. İş bu sefer sağlama almak isteyen cellat, devreyi 17 yerine 60 saniye açık tuttu. Bu sürenin sonunda, Kemmler'in kafasından dumanlar çıktı ve ortalığı yanmış et kokusu bürüdü. Devre tekrar kapatıldığında, ne mutlu ki Kemmler ölmüştü.¹

Ertesi gün, bir gazete muhabiri, “Ve bütün bunlar bilim adına yapıldı” diye yazarak isyanını [dile getirdi](#). Infaz esnasında makineleri kullanılan Westinghouse Electric Company'nin kurucusu George Westinghouse ise, [sözünü hiç sakınmadı](#):

“Böyle infaz mı olur!? Direk baltayla girişseler adam bu kadar acı çekmezdi! Beceriksiz, kabiliyet düşmanı insanlar bunlar! Konunun bizim şirketle de bir ilgisi yok. Adam parasını ödeyip bizden bir makine almış, sonra kendi kafasına göre makineyi modifiye edip infazda kullanmış! Bizim de yeni haberimiz oldu. Biz hiçbir şekilde tasvip etmiyoruz böyle şeyleri!”

Kim haklıydı?

Bir iş ters gittiği vakit, akıl veren, “Ben demiştim” diyen çok olur. Önce bir kere bunu unutmamak gerekli. Tarih, olumsuz sözlerle yılmayıp sebat eden insanların başarı öyküleri ile doludur. Kemmler'in elektrikli sandalyede yaşadıkları elbette hazindi. Ama kabul etmek gerekir ki, ekipman orada ilk kez insan üzerinde deniyordu. İlk denemelerde bu gibi aksaklıkların yaşanması normaldir. Adil olmak gibi bir kaygımız varsa, konunun bu yönünü de takdir etmemiz gerekir.

Yanlış anlaşılmasın: George Westinghouse'un bu konudaki yorumlarında haklılık payı yok değildir. Ancak Westinghouse'un öncelikle firmasının prestijini düşünmesi normaldir. Yani, haddinden fazla sert konuşmuş olması ve isim vermeden de olsa Dr. Southwick hakkında neredeyse hakarete varan ifadeler kullanması, anlaşılabilir nedenlere dayanır. “Kim haklıydı?” sorusuna cevap ararken konunun bu yönlerini de görmemiz gerekli.

Kayıtlara baktığımızda da zaten Dr. Southwick'in böyle sözlerden gocunacak bir adam olmadığını görüyoruz. Mucit doktor, Kemmler hadisesinin ardından buluşunu rafa kaldırmayı reddediyor. Aksine, gerçek bir bilim adamı tavrı sergileyerek, hatanın teknolojiye değil, kendisinde olduğunu

¹ Kemmler'in infazı konusundaki detaylar için bkz.: Seitz 2004.

söylüyor ve sandalyenin gerektiği şekilde geliştirilmesi durumunda bu tür şeylerin önüne geçilebileceğinden emin olduğunu vurguluyor. Hiç vakit geçirmeden yeniden işe koyulan Dr. Southwick'in neticede sandalyeden istediği randımanı aldığına şahit oluyoruz.

Seyyar Cellat Edwin F. Davis

Adam öldürmek zor bir iş değil. Ama, “Minimum acıyla ve izleyenlere çok fazla dehşet yaşatmadan adam öldüreceğim” diyorsanız, belli şeylere dikkat etmeniz gerekli. Dr. Southwick'in hedefinin de hep bu istikamette olduğu anlaşılıyor. Ancak Southwick neticede büyük ölçüde başarılı olsa da, ortada mükemmel bir neticede bulunmadığını da belirtmek gerekli.

Elektrikli sandalyelerin kullanıldığı bir asırdan uzun bir süre zarfında, infaz edilen kişiler çoğu zaman dakikalarca can çekiştirler. Vücutları yanık izleriyle doldu. Etrafa elektrikte kızarmış et kokuları yayıldı. Hatta çok yüksek voltajla çarpılan bedenler kimi zaman deforme oldu.

Elektrikli sandalyenin üzerinde can veren idam mahkumlarının kaskatı kesilen bedenlerinin neticede tabuta sığması bile mümkün olmadı. Sandalyeden kaldırılan ölümler, ancak infazdan sonra kemiklerinin kırılması suretiyle tabuta konabilecek hale geldiler. Yani, her yeni teknoloji gibi elektrikli sandalye teknolojisi de kendi yan sektörlerini doğurdu. Yüksek voltajla infaz edilmiş bir mahkumun kemiklerini kırıp tabuta sığdırmak, bir iş kolu haline geldi.

Ancak infaz sektöründen para kazanmak kolay değildi. Neticede her gün habire adam infaz ediliyor değildi. Masrafları kısma kaygısı duyan eyaletler, çoğu zaman boş oturacak insanları maaşa bağlamak istemiyor, sadece lazım olduğu zamanlarda gelecek sözleşmeli eleman arıyorlardı.

Edwin F. Davis bu noktada atlanılmaması gereken bir müteşebbistir. Aynı anda pek çok eyalete elektrikli sandalye kullanım hizmetleri sunan Davis, bir tür *freelance* cellat idi. 1890 ila 1918 yılları arasında eyalet eyalet gezen Davis, kariyeri boyunca toplamda 300'ün üzerinde infaz gerçekleştirdi.

Ancak Davis'i sadece bir cellat olarak görmek doğru olmaz. Davis, aynı zamanda devrinin en önemli teknoloji uzmanlarından biriydi. Elektrikli sandalyelerin teknik donanımlarında önemli geliştirmeler yapmış, hatta bu konudaki buluşlarının birkaçının patentini dahi almıştı! Özetle, Davis işini profesyonelce yapıyordu. Seyahat ederken, içerisinde bizzat kendi icadı olan elektrotların bulunduğu çantasını mutlaka yanına alıyor, yani kendi ekipmanı ile çalışıyor, ve infaz günü işi şansa bırakmıyordu.

Peki Davis neden bu denli temkinli ve itinalı çalışıyordu? Bunun nedeni, Davis'in hatalarından ders almayı bilen bir adam olmasıdır. Unutulmamalı ki, Davis 1890 yılında elektrikli sandalyenin ilk kez kullanıldığı William Kemmler infazını gerçekleştiren adamdır. Kemmler'in ölümü elbette ki hiçbir yönüyle dünyanın en başarılı infazı sayılmazdı. Ama Davis bu gibi ters giden işlerin analizini doğru şekilde yaparak hata payını giderek düşürdü ve alanında bir numara oldu.

Davis, bu işi adam başı 150 dolara yapıyordu. Toplamda 300'ün üzerinde infaz yapmış! Ama rakamı sadece 300 bile kabul etsek, 45.000 dolar eder. Tabii bu o zamanın parasıdır... Davis'in 1890 ila 1918 yılları arasında aktif olmasından hareketle, 1904 yılını orta nokta kabul edip enflasyon hesabına vurunca, 2020 yılının parası ile 1.307.922 dolar ve 47 sent ediyor. 1913 yılına dek ABD'de gelir vergisi de yok! Demek Davis ömrü boyunca en fazla beş yıl gelir vergisi ödedi. Yol, konaklama ve yemek masraflarını düşsek bile, her durumda Davis'in elinde 1.2 milyon net para

kalır... Bu büyük bir rakamdır. Hatta bir servettir. Bu nedenle, Davis'i eleştirmeden önce iyi düşünmek gerekir. Zira tarih, lafa gelince merhamet timsali kesilen, ama eline fırsat geçince bundan çok daha küçük miktarlar için öz babasını kesmeye tereddüt etmeyen insanlarla doludur.

Gaz Odası

1900'lü ve 1910'lu yıllar, *Elektrikli Sandalyenin Altın Çağı* olarak tarihe geçti. Ancak 1930'lara gelindiğinde, elektrikli sandalyeler her zamankinden daha çok tepki çekmeye başladı. Bu tepkiler, 1890'lardaki ilk tepkilerden farklıydı. Zira ilk dönemdeki tepkiler, yeni olan her şeye karşı çıkmamanın bir diğer örneğinden başka bir şey değildi... 1930'larda yaşanan tartışmalar ise öncekilerden daha farklıydı. Çünkü 1930'larda artık konunun hem muhafazakar hem de progresif tarafları vardı. Muhafazakarlar, elektrikli sandalyenin en acısız, en sancısız ve dolayısıyla en insani ve en medeni infaz yöntemi olduğu düşüncesinde ısrarlı iken, progresifler daha yeni olan zehirli gaz teknolojisine geçilmesini istiyorlardı.

Peki progresiflerin bu şekilde düşünmesinin nedeni neydi? Progresifler her şeyden önce zehirli gazın elektrikli sandalyeden çok daha acısız ve medeni olduğundan emindiler. Dahası, zehirli gaz teknolojisinin kullanımı basitti ve sandalyeden gaz odası sistemine geçiş vatandaşlar üzerinde ciddi bir ek vergi yükü oluşturmayacaktı. Hatta, gazla infaz edilen mahkumları tabuta sığdırmak için kemiklerinin kırılması gerekmeyeceğinden, masraflarda bir azalma dahi olacak ve yeni sisteme dönüşüm için harcanacak olan para çok geçmeden eyalet kasalarına geri dönecekti.

Progresiflerin teklif ettikleri sistem, kamuoyunu uzun süre meşgul etti. Tartışmaların uzun sürünce, progresiflere teklif ettikleri sistemi revize etme imkanına da sahip oldular. Tasarlanan ilk sistem, infaz edilecek mahkumun hava geçirmez bir gaz odasına konması, mahkum haricindeki herkes dışarı çıktıktan sonra kapının kapatılması, ve ardından odaya siyanür aktarılması esasına dayalıydı.

Revizyon sonrasında, gaz odasına bir de sandalye konması kararlaştırıldı. Sandalye elektriksiz olacaktı, ancak tıpkı elektrikli sandalye gibi yere vidalanacak ve mahkumun kollarından ve bacaklarından sıkıca bağlanmasını temin edecekti. Bu revizyonun uygun görülmesinin başlıca iki nedeni vardı. Birinci neden, gazı akciğerlerine çeken kişinin çırpınmak, can çekişmek ya da oda içinde sağa sola saldırmak suretiyle seyirciler için hoş olmayacak görüntüler ortaya çıkarmasının önüne geçmektir. Bir de tabii hazır yanık kokularının ve vücutta oluşan deformasyonların önüne geçecek bir yöntem bulmuş iken,

mahkumun can havliyle kendisini duvarlara pencerelere vurmasına izin vermenin elbette anlamı yoktu. Böyle bir infaz biçimi hiç etik olmadığı gibi, sonradan gaz odasındaki kan revanı temizlemek zorunda kalacak olan hapisane çalışanlarının da işlerini artıracaktı. Sandalyenin bahsi geçen bütün bu sorunları çözeceği ve herkes için daha ideal sonuçlar vereceği açıktı.

Sandalyenin tercih edilmesindeki ikinci neden ise, can çekişen bir insanın, sandalyeye bağlı olması durumunda acıyla daha kolay mücadele edebileceği düşüncesiydi. İnfaz edilmekte olan bir insanın kollarından ve bacaklarından bağlı bulunduğu kemerlere var gücüyle asılarak haykırmak suretiyle

biraz rahatlayabilir. Kişinin bu şekilde hem gazın neden olduğu acıyla hem de ölüm korkusuyla baş edebilmesinin kolaylaşacağı da açıktır.² Başboş bırakılıp ortalığı tahrip etmesinin ise, ne kendisine, ne de izleyicilere herhangi bir faydası olmayacaktır.

Gaz odası tartışmaları, Amerikan kamuoyunda yaşanan en uzun soluklu tartışmalardan biri oldu. Taraflar arasındaki çekişmeler zaman zaman iyice alevlendi. Ne var ki, neticede net bir galip ortaya çıkmadı. Ancak 1930'ların ortalarında gaz odacıları tam güçleriyle bastırarak daha çok mevzi kazanmayı başardılar. Basında yer alan detaylı infaz tasvirlerinin bu kazanımlardaki payı büyük oldu. Örneğin, 5 Ocak 1925 tarihli *News and Observer* gazetesi, Kenneth Hale ve John Leak adlı iki siyahi gencin Kuzey Carolina eyaletinde gerçekleşen infazlarını şu cümlelerle okuyuculara aktardı:

“‘Amen’ ve ‘Haleluya’ çığlıkları atan 17 yaşındaki zenci Kenneth Hale, ... genç vücudunun yüksek amperli dört elektrik şoku ile acı bir savaşa girmesinin ardından öldü. Yanan etinin kötü kokusu küçük odayı istila ettiğinde, Şerif, başka hiçbir kokuya rekabet imkanı tanımayan purosunu yaktı. Akım [ikinci] zenciyi kaptığında ise, Şerif, ‘İşte bu Garwood davasının sonudur!’ dedi. ‘Biri bana bir kibrit versin, purom sönmüş!’”

Bu sürece muhtemelen en fazla katkıda bulunan kişi, yine *News and Observer* çalışanlarından William Thomas oldu. Muazzam gazetecilik kariyeri boyunca 142'si elektrikli, 4'ü elektriksiz (ipli) olmak üzere, toplamda 146 infazı bizzat izleyen, bunların üstüne 6 da linç olayına şahit olan Thomas, idam cezası konusunda ABD'nin en yetkin kişilerinden biriydi. Tartışma boyunca bütün yazıları dikkatle takip edilen Thomas, (örneğin) 27 Mart 1935 tarihli yazısına, insanları asmanın tam anlamıyla şeytanca bir şey olduğunu söyleyerek başlamış, ardından da elektrikli sandalye ile infazı “devletin yapmayı gerekli gördüğü en kötü şeyi yapmanın en kötü yolu” olarak nitelendirmişti. Tecrübeli gazeteci, elektrikli sandalyelerin sadece son birkaç ay içinde neden olduğu bazı trajik hadiselerle de değindikten sonra, “*Bu gerçekler karşısında, gaz odasının en insani adam öldürme yöntemi olduğu konusunda artık ortada hiçbir şüphe kalmamıştır!*” şeklinde net bir ifadeyle yazısını sonlandırmıştı.

Progresifler, kararlı mücadeleleri sonucunda kimi eyaletlerde elektrikli sandalye uygulamasını sona erdirmeyi başardılar. Bu eyaletlerde muhafazakarların son çare olarak, *gaz odasına elektriksiz değil, elektrikli sandalye koyma ve bu iki teknolojiyi aynı anda ve ahenk içinde kullanma* teklifleri de fayda etmedi. Elektrikli sandalye uygulaması bu şekilde en azından bir kısım eyaletlerde sona ermiş oldu.

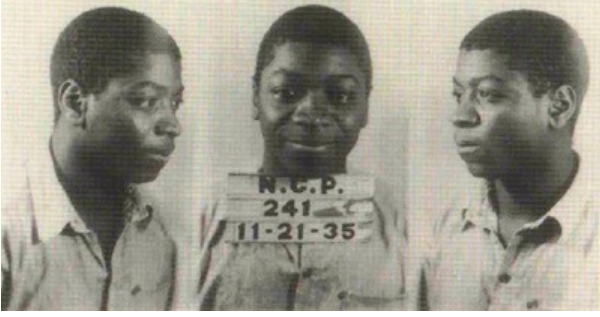
Allen Foster'ın İnfazı

Kuzey Carolina eyaleti, 1936 ila 1938 yılları arasındaki infazlarında kimi zaman elektrikli sandalye, kimi zaman ise zehirli gaz kullandı. Kayıtlara göre, hiçbir infazda her iki yöntem aynı anda işleme konmadı. Her infazda, bu iki yöntemden sadece biri kullanıldı. 1938 yılından sonra ise, eyalet elektrikli sandalye uygulamasını tamamen terk etti ve zehirli gazda karar kıldı.

Peki zehirli gaz ile gerçekleştirilen infazlar, iddia edildiği gibi acısız ve sancısız mı oldu? Bu soruyu cevaplandırmak için, Kuzey Carolina'da gerçekleşen ilk gaz odalı infazı inceleyeceğiz.

2 Mahkumun çığlıklarının gaz odasının dışındakilerce işitilmemesi için ağzının bantlanması da yapılan teklifler arasındaydı. Ancak, çoğu yorumcu böyle bir uygulamanın insanlık dışı olacağını söyledi. Uzmanlar ise, gazın sızması için odanın zaten çok sıkı şekilde izole edildiğini ve ilgili izolasyonun sesi tamamen olmasa da büyük ölçüde kamufle edeceğini ifade ettiler.

Beyaz bir kadına tecavüz etme suçundan idama mahkum olan siyah genç Allen Foster, 1936 yılının soğuk bir kış günü, elektrik kullanılmadan infaz edildi.³ Ancak eyaletin infaz tarihinde önemli bir dönüm noktası olan bu idam, ne yazık ki planlandığı gibi acısız gerçekleşmedi. *News and Observer* gazetesi, infaz edildiğinde 19 yaşında olan Allen'in haberini şu başlıkla duyurdu: *İlk Ölümcül Gaz Kurbanı, Korkudan Titreyen Tanıkların Huzurunda Acı İçinde Öldü.*

İnfaz esnasında nelerin yaşandığına gelmeden önce, Allen Foster'ı biraz tanıyalım... Aslen Alabamalı olan Foster, annesinin nasihatine uyararak, yeni bir hayata başlamak üzere 1935 yılında, yani 18 yaşında iken Kuzey Carolina'ya taşındı. 28 Eylül 1935 günü işten kaytaran Allen, iddiaya göre, soluğu Capps ailesinin patates tarlasında aldı, ve araziyi ve arazi içindeki evi bir süre uzaktan gözlemeye başladı.

Foster, arazide çalışmakta olan 20 yaşındaki Lillie Capps'in yalnız olduğuna kanaat getirdikten sonra, tarladan eve girmesini bekledi. Capps nihayet içeri girince Foster bir şişe buldu ve onun ardından içeri girdi. Şişeyi kadının kafasında kıran Foster, para talep etti. Başı kanamakta olan kadın, yatak odasına giderek çekmecesinden çıkardığı 5 doları Allen'a verdi. Yine iddialara göre, Foster, bu noktadan sonra, bıçak zoruyla kadına tecavüz etti.

Foster, olaydan kısa bir süre sonra yakalandı ve Kasım ayında yapılan yargılama sonucunda mahkeme tarafından idam cezasına çarptırıldı. Bu kararın ardından, Foster'ın annesi Maggie, oğlunu kurtarma adına sürekli eyalet politikacılarına mektuplar yazdı. Maggie, af yetkisine sahip olduğu için idamı engelleyebilecek tek kişi olan eyalet valisi J.C.B. Ehringhaus'a 20 Kasım 1935 tarihinde yazdığı mektupta şunları söylemişti:

“Sayın Vali, Onun annesi olduğum, ve babasız ve eğitim almadan büyüdüğünü ve bu nedenle yarı deli olduğumu bildiğim için sizden rica ediyorum. ... Lütfen Sayın Vali, Tanrı aşkına sizden rica ediyorum, çünkü oğlum Aralık ayında idam edilecek. ... Lütfen cezasının ömür boyu hapse çevrilmesini sağlamam için bana zaman verin. ... Ben siyah bir kadını ve o benim tek oğlum. Sayın Vali, lütfen oğluma bir şans verin. ... Saygılarımla, Maggie Olds, Allen'in annesi.” (Allen Foster Ölüm Kayıtları)

Foster'ın annesinin çabaları sonuç vermedi. İlk olarak 27 Aralık tarihinde yapılması planlanan infaz, gaz odasının henüz hazır olmaması nedeniyle ancak 24 Ocak günü gerçekleşebildi. *News and*

3 Irkçılık konusu, infaz tartışmalarında hep önemli bir yere sahip oldu. 1929 yılında yayınlanan *Kuzey Carolina'da İdam Cezası* başlıklı rapor, bu konuda çarpıcı bilgiler içerir. (Bkz.: North Carolina State Board of Charities and Public Welfare. 1929. *Capital punishment in North Carolina.*) 1890 ila 1928 yıllarındaki döneme odaklanan rapora göre, ilgili yıllarda infaz edilen 152 kişiden 106'sı, yani %69.7'si siyahtır. Bu epey yüksek bir oran, çünkü o dönemde siyahların eyalet nüfusuna oranı sadece %25'tir. Verilerin detayları da enteresandır. Nedense, hiçbir siyah erkek siyah bir kadına tecavüz ettiği için idam edilmemiştir. Siyah bir kadına tecavüz ettiği için idam edilen bir beyaz erkek de yoktur. Beyaz bir kadına tecavüz eden dört beyaz erkekte sadece biri idam edilmiştir. Beyaz bir kadına tecavüz eden siyah bir erkek ise her zaman idam edilmiştir. Kuzey Carolina'nın diğer güney eyaletlerine nisbetle daha hoşgörülü olduğuna da değinen rapor, elektrikli sandalyenin daha çok siyahları infaz ettiği sonucuna varır. O dönemde, beyazların (ve dolayısıyla beyaz jürilerin) siyahlara bakışı olumlu değildir. *News and Observer* gazetesinde yayınlanan bir yazı şunları söyler: “1931 yılında Kuzey Carolina'da dokuz idam cezası uygulanmıştı ve bu dokuz kurbanın dokuzu da embesil erkek zencilerdi. İdamların yedisi cinayet, biri tecavüz, biri de hırsızlık nedeniyle gerçekleşmişti. ... Zekaca geri olan dokuz zenciyi idama mahkum etmek, 250 beyaz katil için sizce ne kadar caydırıcı? Siyah ya da beyaz hiçbir kadını idam etmiyoruz, beyaz erkekleri de idam etmiyoruz, normal zekalıları da idam etmiyoruz.”

Observer muhabirlerinden John Parris geceyi Foster ile geçirdiği için, infaz öncesinde nelerin yaşandığını bilme imkanına sahibiz.

Parris, Foster'ın “dehşet içinde” olduğunu söylüyor. Onun için gece boyunca hüzünlü güney türküleri söylendiğini, dualar edildiğini aktarıyor. Parris'in 24 Ocak 1936 tarihli yazısı ise şöyle:

“Foster'ın, *'cennete giden treni yakalamadan önce'* sarf ettiğini söylediği son sözleri de vardı. Söze, *'Hepiniz bana çok iyi davrandınız'* diye başladı. Sesi çok netti. *'Benim için yaptığınız her şeyi elbette çok takdir ediyorum. Bana Tanrı'yı bulmamı söylüyorsunuz. Ben Tanrı'yı buldum ve onu her zaman kalbimde sevgi ile saklayacağım.'*

Foster, meşeden yapılmış, arkası yüksek bir sandalyeye oturtuldu ve gardiyanlar göğsüne bir stetoskop iliştirirken onları merakla izledi. Sonra kolları ve bacakları kalın deri kemerlerle sandalyeye bağlandı. Foster, ölüm odasına girmesine izin verilen gazeteciye işlediği iddia edilen suç hakkında herhangi bir yorum yapmadı. Sadece muhabir odadan çıkarken şunu söyledi: *'Ben Joe Louis ile dövüştüm... Anneme hoşçakal deyin. Ben masumum.'*⁴

Peki infaz esnasında neler yaşanmıştı? Gazetenin aynı sayısında yayınlanan bir diğer makale, yaşananları şöyle aktarıyor:

“*Hoşçakal.*” Zencinin dudakları bu sözleri öyle net bir şekilde çerçeveledi ki, tanık odasındaki hiç kimse ne dediği konusunda şüphe edemedi. Bu sözleri söylediğinde, önce göz kırptı, ardından da kendisine bakan yüzlere gülümseyebilmek için kendini zorladı. Sonra da acı çekmeye başladı. Gözlerinin içine bakan hiç kimsenin, duymakta olduğu acıyı fark etmemesi mümkün değildi. Öleceğini bilen Zenci, nefes alabilmek için savaş verdi ve her şeyin mümkün olduğunca hızlı bir şekilde bitmesine çabaladı.

Etrafında gazlar yükselmeye başladığında, Zenci onları burun deliklerinin hizasına gelene kadar dikkatle izledi. Sonra derin bir nefes aldı ve grimsi dumanı sanki sigara içiyormuş gibi içine çekti. Bu nefesten sonra, gazı, her şeyi göze almış bir şekilde, üç dakika sonra başı arkaya düşene dek içine çekti. Fakat bir süre hareketsiz kaldıktan sonra, küçük ancak güçlü gövdesi, başı göğsüne vuracak şiddetle öğürmeye ve silkinmeye başladı. Tanıklar, gözlerinin yavaşça donuklaştığını görebiliyorlardı. ... Eziyetli ve sarsıcı öğürme tam dört dakika boyunca kasılmalarla devam etti.”

Gazetede habere göre, tanıklar idam esnasında ürktüler ve sarsıldılar. Odaya sessizlik hakim oldu. Bir noktada sessizliği bozan Dr. Ransom Carl, “Ya [infaz] süresini kısaltmalıyız, ya da bu işten tamamen kurtulmalıyız” dedi. İnfazı yöneten ve o güne dek elektrikli sandalyeyle gerçekleştirilen 156 infaza katılmış olan gardiyan Warden H.H. Honeycutt, gazeteye yaptığı açıklamada, gazlı infazın kendisini tiksindirdiğini, değil elektrikli sandalyenin, iple asmanın dahi gazdan iyi olduğunu söyledi. İdama katılan hapisane doktoru George Coleman da elektrikli sandalyenin gaz odasından daha insani bir infaz yöntemi olduğu düşüncesindeydi. Gazeteci W.T. Bost ise, idama karşı olduğunu, ama idam cezası ille de uygulanacaksa daha farklı bir yol bulunmasının şart olduğunu, hemen her yöntemin gaz odasından daha iyi olacağını söyledi.

Bu insanlar az önce şahit oldukları infazın etkisinde oldukları için mi bunları söylemişlerdi? Yoksa gaz odası gerçekten de elektrikli sandalyeden bile kötü bir infaz yöntemi miydi? Bilemiyoruz. Ancak gerçek şu ki, bu haber ve yorumlar üzerine gaz odası yöntemi büyük tepki çekti. Elektrikli

4 Foster, dünya ağır sıklet boks şampiyonu Joe Louis ile olan tanışıklığından söz ediyordu. Foster'ın Alabama eyaletinin Birmingham şehrinde yaşadığı dönemde Joe Louis ile yolu kesişmişti.

sandalyeye karşı hararetle gaz odasını savunan insanlar, artık aynı rahatlıkla konuşamaz oldular. Ancak eyalet yine de elektrikli sandalyeye dönmedi.

Eyaletin gaz odasında 1936 yılında 21, 1937 yılında ise, (11'i siyah) 12 kişi can verdi. Zehirli gaz ile infaz, 62 yıl sürdü. Eyaletin gaz odasında infaz ettiği son mahkum, 16 yaşındaki bir genç kıza kaçırıp öldüren uyuşturucu bağımlısı Ricky Lee Sanderson oldu. Tutuklandıktan sonra dindar bir hristiyan olan Sanderson, 30 Ocak 1998 tarihinde idam edilmeden önce son yemek istemedi. Sanderson'ın son sözlerinde bu kararını şöyle açıkladı:

“Evet, son yemeğimi almadım, çünkü kürtaaj konusunda güçlü kanaatlerim var. Bu ülkede kürtaaj yapılan 33 milyon bebek nedensiz bir şekilde öldü. Ben ise, işlediğim bir suç yüzünden ölüyorum ve bu suç nedeniyle ölmeyi hak ediyorum. İsa beni affettiği için mutluyum. O bebekler hiçbir zaman ilk öğünlerini yiyemediler ve bu nedenle ben de, onların anısına, son öğünümü almadım. Tanrı bana merhamet ettiği için müteşekkirim. Hepsi bu.”

İğne

İnsan hakları konusunda duyarlı olan çevrelerin gaz odasından da umduklarını bulamadılar. 1970'li yıllarda mahkumlara ölümcül iğne enjekte etme fikri popüler olmaya başladı. Ölümcül iğne daha önce II. Dünya Savaşı sırasında Naziler tarafından kullanılmış ve başarılı sonuçlar vermişti. Amerikan hapishanelerinde de benzeri sonuçlar elde edilmemesi için ortada bir neden görünmüyordu.

Çeşitli üniversitelerde gerçekleştirilen bir dizi araştırma ve geliştirme faaliyetinin ardından, Teksas, 1982 yılında ölümcül iğne sistemine geçen ilk eyalet oldu. Aynı yılın Aralık ayında, cinayetten hüküm giymiş olan [Charles Brooks](#) iğne ile idam edildi.

Peki iğne infaz edilmek tam olarak nasıl bir şey? İğne ile infaz edilenler herhangi bir acı hissetmeden rahat bir uykuya mı dalıyorlar? Bu soruya net bir cevap vermek için henüz erken, zira bu konudaki ihtilaflar sona ermiş değil.

İhtilafların nedeni, iğne yönteminin içerdiği sorunlar ile ilgili. İğne ile infaz, çoğu zaman üç aşamada yapılıyor. İlk aşamada, bayılma amacıyla idam mahkumuna sodyum tiopental enjekte ediliyor. İkinci aşamada, panküronyum bromid ya da tüboküarin klorid ile mahkumun kalbi dışındaki tüm kasları felç ediyor. Üçüncü ve son aşamada ise, potasyum klorid ile kalbin durması sağlanıyor ve mahkum birkaç dakika içinde ölüyor.⁵

Buradaki sorun, ilk aşamada kullanılan sodyum tiopentalin kısa bir süre sonra etkisini kaybetme ihtimali. Etkinin kaybolması, idam mahkumunun bilincinin yerine geleceği, ancak kasları felç edildiği için hiçbir tepki veremeyeceği ve bilincinin açık olduğu bir ölüm süreci yaşayacağı anlamına geliyor.

⁵ Mahkuma her şeyi tek aşamada enjekte eden eyaletler de var.

2005 yılında Miami Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, bu görüşü doğrulayan sonuçlar ortaya çıkardı. Araştırmacılar, izledikleri 49 idamın 43'ünde, tiopental seviyesinin ameliyatlarda kullanılandan daha az olduğunu tespit ettiler ve bu nedenle de mahkumların kendilerine yapılanların bilincinde oldukları sonucuna vardılar. Bu bulgular, idamın gerçekte değil, sadece görünüş itibariyle acısız olduğu yönündeki görüşü güçlendirdi.

İğne ile infazın daha insani değilse, yine başa dönmüş oluyoruz. Çünkü idamlar konusunda geçmişten bugüne yaşanan ve bir türlü tam olarak çözülemeyen en büyük sorun, idamı acısız kılma sorunu. Eğer iğne sadece idamı izleyenlerin konforunu artırıyor, sorun çözülmüş olmuyor.

Kaldı ki, iğne ile infaz izleyiciler için dahi her zaman kozmetik ve steril olmuyor. Örneğin, 1989 yılında eski kız arkadaşını ve kızın babasını öldüren [Joseph Wood](#), 2014 yılında Arizona'da iğne ile infaz edilirken, hiç beklenmedik şeyler yaşandı. Bedenine ölümcül dozun 15 katı [dihidromorfin](#) enjekte edilen Wood, en fazla 10 dakika içinde ölmesi beklenirken, iki saat boyunca hayatta kaldı ve infazı izleyen medya mensuplarından birinin [ifadesiyle](#), bu süre boyunca “sudan çıkarılmış bir balık gibi zorla nefes almaya çalıştı.”

Sandalye ve Gaz Konusunda Son Durum

2020 yılı itibariyle ABD'de 50 eyaletin 28'inde idam cezası uygulanıyor. Bu eyaletlerin artık tamamı iğneli infaz yapıyor. Ancak bu 28 eyalet içinden bazıları, tüketici odaklı bir politika izleyerek iğneli infazı sadece *default* kabul ediyor ve mahkumlara farklı bir infaz yöntemi seçme imkanı tanıyor.

Arizona ve Kaliforniya eyaletleri, gaz odası opsiyonu sunarken, Mississippi, Oklahoma ve Utah'ta [tüfekli idam mangaları](#) bulunuyor. Elektrikli sandalyeler de ortadan kalkmış değil. Alabama, Florida, Güney Carolina, Kentucky, Tennessee ve Virginia'da mahkumlar elektrikli sandalye tercihinde bulunabiliyorlar. Son olarak Tennessee eyaleti, 20 Şubat 2020 (iki bin yirmi) tarihinde Nicholas Todd Sutton'ın idamını mahkumun kendi isteği üzerine elektrikli sandalye ile [yaptı](#).⁶ 58 yaşındaki Sutton, 18 yaşında iken üç kişiyi öldürmüştü.

Bu noktada, kimi idam mahkumlarının infaz yöntemi konusunda tercihte bulunurken sağlıklarını düşündüklerini de belirtmek gerekli. [Brandon Hedrick](#), bu duruma yakın geçmişten verilebilecek bir örnek. IQ'su 76 olan Hedrick, katil ve tecavüzcü olduğu kadar, uyuşturucu müptelasıydı da. Bu nedenle, avukatları Hedrick'i ölümcül iğnenin komplikasyonlar oluşturabileceği konusunda uyardılar. Bu uyarıları dikkate alan Hedrick, sağlığından yana tercihte bulunarak sandalyeyi seçti. Hedrick, 2006 yılının Temmuz ayında ABD'nin Virginia eyaletinde 1800 voltluk elektrik akımına maruz bırakıldı. İnfaz başladıktan 10 dakika sonra, Hedrick'in ölmüş olduğu bilgisi kayıtlara geçti. Hedrick 27 yaşındaydı. 18 yaşındayken soygun, tecavüz ve cinayetten hüküm giymişti.

6 Tüfekli idam mangası ile son idam: [Ronnie Lee Gardner](#), 2010, Utah.
Gaz odasında son idam: [Walter Bernhard LaGrand](#), 1999, Arizona.
İp ile son idam: [Billy Bailey](#), 1996, Delaware.

İnsan

İnfazın yöntemini mi, yoksa baştan idam cezasını mı tartışmalıyız? Ya da, asıl sorun bunlarda değil de, insanın kendisinde olabilir mi?

İnfaz yöntemlerinin tartışılma şekli, ikinci soruya evet cevabı vermeyi bir miktar kolaylaştırıyor. Zira infaz yöntemlerine dair tartışmaların ayrıntılarını incelediğimizde, tuhaf denebilecek tavırlar ile karşılaşırız.

Bir grup insan, kullanılan teknolojinin yeniliği ölçüsünde infaz yönteminin insani ve medeni olacağını düşünüyor ve her yeni ölüm makinesini bir öncekine oranla daha tercih edilir buluyor. Bir diğer grup ise, statükoya sadık kalmayı tercih ediyor. Yerleşik infaz yöntemi her ne ise, niteliği ne olursa olsun onu destekliyor.

Bu iki gruptan bağımsız olarak, infaz edilen kişiden ziyade, infazı izleyenlerin hassasiyetlerini dikkate alan insanlar da var. Gerçi bu tavrın bir ilerlemeye karşılık geldiği de söylenebilir. Zira eskiden infazlar meydanlarda yapılırmış. İnsanlar, ailece, çoluk çocuk gelir izlermiş. Bir kadının örgüsünü yanına alıp erkenden güzel bir yer kapıp eğlence saatini beklemeye koyulması, gayet sıradan bir hadise imiş. İnsanlık tarihinin 300,000 seneyi bulduğunu hatırlayacak olursak, bugün tuhaf bulduğumuz bu gibi geleneklerin ne kadar köklü ve bize aslında ne kadar yakın olduğunu fark etmeye başlayabiliriz.

Sonsöz

İnsanlar hemcinslerini öldürme konusunda tarih boyunca birbirinden farklı pek çok yöntem geliştirdiler. Canlı canlı gömme. Ezme. Parçalama. Boğma. Kazığa geçirme. Kesme. Yakma. Ve daha neler neler...

Romalı ordu mensupları, “üniformasına layık olmadığını” düşündükleri askerleri çırılçıplak soyarlar ve ölünceye kadar sopalarla döverlerdi.

Eski İran'da yaşayanlar, kişiyi bir ağaca bağlar, süt ve bal ile besleyerek adamın ishal olmasını temin ettikten sonra vücuduna bal sürer ve böcekler tarafından yenmesi için güneş altında bırakırlardı.

Yunan yarımadasında yaşayanlar, içi boş ve bir kenarında küçük bir kapı bulunan bronzdan bir boğanın içine idam edilecek kişiyi kapatır, ardından da boğayı altında yakılan bir ocakla kırmızımsı bir renk alıncaya kadar ısıtırlardı.

Ancak geçmişte yaşamış bu toplulukların muhtemelen hiçbiri, yaptıklarının insani olduğunu, ya da kendilerini daha medeni kıldığını iddia etmiyordu. Yaptıklarında, ciddi derecede bir acımasızlık ve hatta sadizmin var olduğu açık. Ama sırf bugünkü yöntemler ileri teknoloji kullanıyor ve izleyiciler için her şeyi biraz daha steril kılıyor diye yeni infaz yöntemlerinin geçmiştekilerden daha insafli olduğunu düşünmemiz gerekmiyor. Bu şekilde düşünmek her ne kadar bugün pek kimsenin işine gelmiyor olsa da, elektrikli sandalyelerde, gaz odalarında ya da iğne ile can verenler, giyotinde kafası uçurulanlar ile mukayese kabul etmeyecek derecede daha fazla ve daha uzun süre acı çekiyor, ve ölmekte oldukları süre zarfında büyük dehşetler yaşıyor olabilirler.

İnsanların artık mağaralarda yaşamıyor olmaları, tabiatlarının değiştiği anlamına gelmiyor. Artık arenalarda insanları parçalayan aslanları izleyerek eğlenmiyoruz. Ama insanları parçalayan aslanları izleyerek eğlenen insanların genlerini halen taşıyoruz. Günümüzde kanunlar sadece arenalarda öldürülen boğaları izleyerek eğlenmemize izin veriyor. Daha fazlası için, ya maaşlı cellat olmak, ya üniforma giyip savaş alanlarına gitmek, ya da yasa dışı işlere bulaşmak gerekiyor.

İdam mangasında tüfeklerin tetiklerini çekenler de insan, kurşunları yiyen de... Odaya gazı salan da insan, o gazı teneffüs eden de... Bir tarihte hasbelkader bir çeteye katılan da insan, polis okuluna yazılan da... [Hostel](#) filmleri aslında insanlara insanları anlatıyor.

Elektrikli sandalyeler de insan zekasının bir ürünü. İnsanın tasarladığı ve belki için için sevmekten kendini alamadığı oyuncaklardan biri. Her şeyin olduğu gibi elektrikli sandalyenin de meraklılarının olması belki kaçınılmaz. Dünya epey büyük bir yer. Pek çok sandalye artık müzelerde sergilenirken, pek çok diğerlerinin de kimi yeraltı kulüplerinde, bazı evlerin bodrumlarında, gözden uzak depolarda, ve hafta sonlarında yapılan bazı arkadaş toplantılarında cızır cızır iş görmekte olmaları kuvvetle muhtemel.

Ddzzzzzzzzzzttt... Ddzzttt... Ddzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzttt...

Biz böyle olmadık. Böyle doğduk.

Ddzzzzzzzzzzzzzzzzzzttt...

[SON]

Bibliyografi

Bu dosyada yer alan bilgilerin doğru olan kısmı dahi gerçek dışıdır, ve metnin tamamı aşağıdaki makalenin içeriğinden mülhemdir.

Seitz, Trina N. 2004. "The Killing Chair and the Execution of Allen Foster." [The North Carolina Historical Review](#) 81(1): 38-72.

Tavsiye Eser

King, Stephen. 1996. [The Green Mile](#). Pocket Books.